

4. Ніколенко Л. Модернізація післядипломної педагогічної освіти в контексті особистісно орієнтованого підходу / Л.Ніколенко // Післядипломна освіта в Україні. – 2007. – №2. – С. 38–41.
5. Семиченко В.А. Психологічні аспекти професійної підготовки і післядипломної освіти педагогічних кадрів / В.А.Семиченко // Післядипломна освіта в Україні. – 2001. – №1. – С. 54–57.

ЕКСКУРСІЇ ДО ХОРОЛЬСЬКОГО БОТАНІЧНОГО САДУ ЯК ОДИН ІЗ СПОСОБІВ РЕАЛІЗАЦІЇ ЗМІСТУ НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМ ПРИРОДНИЧОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ НУШ У 5-6 КЛАСАХ

Єгоркіна С.О.

Полтава, Україна

Екскурсія як спосіб пізнання дійсності має потужний освітньо-виховний потенціал. На сьогодні вона не тільки не втрачає значення, а і постійно демонструє нові можливості для всебічного розвитку і формування цілісного світосприйняття дитини. Екскурсія органічно поєднує методи виховання і навчання, дозволяє задіяти всі органи чуття, сприяє розвитку логічного мислення, вміння спостерігати, робити висновки, розвиває емоційний інтелект.

Модельні та створені на їх базі навчальні програми мають на меті розвиток особистісного потенціалу учнів, виховання любові до природи, шанобливого ставлення до науки, розвиток допитливості, творчих здібностей особистості, умінь самостійно набувати й застосовувати знання про природу, усвідомлювати роль природничих наук в житті людини. Для реалізації даної мети незмінним залишається дослідницький підхід до навчання, а посиленню практичної спрямованості природничих знань і стимулюванню інтересу учнів до пізнання природи сприятиме проведення тематичних навчальних екскурсій.

Хорольський ботанічний сад розташований на території Хорольської міської ради Полтавської області [2]. Зараз установа є осередком інтродукції та акліматизації субтропічних рослин у Полтавській області. У ботанічному саду створено низку ділянок, кожна з яких має своє призначення. У межах заповідної зони – Дубовий гай, у межах наукової зони – Сад субтропічних плодкових культур, у межах експозиційної зони парк Юрського періоду, Райський сад, Сад магнолій, Горіховий сад, Сад бузків, Кленова діброва, Березовий гай, Грабова діброва, Платанова діброва, Калиновий гай, ділянка дерев плакучих форм, колекція витких рослин, колекція глодів, ярусний сад на схилах та інші. У науковій зоні саду облаштовано ботанічну колекцію субтропічних плодкових культур незахищеного ґрунту, каркас якої складають види: зизифус справжній (*Zizyphus jujuba* Mill.) з родини Жостерові (*Rhamnaceae* R. Br.); хурма віргінська (*Diospyros virginiana* L.) та хурма кавказька (*Diospyros lotus* L.), які належать до родини Ебенові (*Ebenaceae* Guer.); азиміна трилопатева (*Asimina triloba* L.) з родини Анонові (*Annonaceae* DC.); інжир звичайний (*Ficus carica* L.) з родини Шовковицеві (*Moraceae* Link.); гранат звичайний (*Punica granatum* L.) з родини Гранатові (*Punicaceae*) та ін. Фіторізноманіття Хорольського ботанічного саду також

представлене червонокнижними, регіонально рідкісними рослинами та видами, занесеними до Міжнародного списку охорони природи.

Науковими співробітниками Хорольського ботанічного саду проводяться екскурсії для здобувачів освіти різного віку та вчителів, здійснюється також консультативно – методична робота.

Інформація про видовий склад субтропічних культур, що вирощуються та досліджуються в Хорольському ботанічному саду та дані з їх інтродукції даних рослин, дозволяють охопити велику кількість тем змісту основних модельних та навчальних програм природничої освітньої галузі [3.4.5]. Організація екскурсій для учнів 5-6 класів буде доцільною при вивченні тем «Різноманітність рослин», «Догляд і розмноження квіткових та городніх рослин», «Порівняння типів розмноження рослин: нестатеве, статеве і вегетативне», «Як діяти задля збереження довкілля», «Що робить людство для збереження природи», «Пристосованість. Чинники середовища та пристосування організмів до умов існування (тварин, рослин і людини)», «Вплив людини на навколишнє середовище. Охорона природи й навколишнього середовища в Україні і світі».

Практично всі субтропічні рослини, які вирощуються в Хорольському ботанічному саду, доцільно використовувати в якості унаочнення при формуванні тих чи інших предметних понять та компетентностей. Особливу увагу, на нашу думку, необхідно звернути на надзвичайно цікаву та нову культуру – пасифлору інкарнатну. На прикладі її зовнішнього вигляду демонструємо учням тип стебла (витке), листка (почергово глибокотрьохроздільні з дрібнопильчастим краєм, сидять на довгих черешках). У пазухах листків розвиваються видозміни пагона – вусики. Особливо цікавою є в рослини квітка, будова якої була ідеальним наочним посібником для демонстрації різних елементів Страстей Христових. Також існує думка, що саме її форма є прототипом ордену «Перемога». Квітка є двостатевою, великою (близько 5 см та більше в діаметрі), на довгій квітконіжці. Має видовжені пелюстки, блідо-лілового кольору. Є двоповерхові облямівки над пелюстками, над якими розміщується коло тичинок, а далі – коло маточок. Плід їстівний, соковитий, ягодоподібний, при дозріванні жовто-зеленого кольору, із трьома гніздами чорних насінин. Батьківщина рослини – Бразилія. Ці всі ознаки рослини можна використати при вивченні рослин в шкільному курсі біології, ознайомивши дітей як з новою рослиною, так і продемонструвавши особливості її будови. Цікавою для дітей буде інформація про особливості вирощування пасифлори інкарнатної у місцевих умовах.

Екскурсії як один із способів реалізації програм природничої освітньої галузі дозволяють широко використати спектр міжпредметних зв'язків, формувати ряд компетентностей, таких як природнича, екологічна, підприємливість і фінансова грамотність та навчання впродовж життя [1]. Переплітаючись з компетентностями, формуються наскрізні вміння, а саме вміння висловлювати власну думку, критично і системно мислити, виявляти ініціативність. Крім того, екскурсії дають змогу виявити у дитини здібності до вивчення біології рослин, хист до садівництва, також м'яко проводиться профорієнтаційна робота, формується любов до вирощування незвичних для

нашої місцевості плодкових культур, свідоме та відповідальне ставлення до навколишнього середовища.

Список використаних джерел:

1. Державний стандарт базової середньої освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898 Київ <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-deyaki-pitannya-derzhavnih-standartiv-povnoyi-zagalnoi-serednoyi-osviti-i300920-898>
2. Красовський В. В., Козлов А. В. Ботанічний сад у системі ландшафтної забудови міста Хорола : монографія. Полтава : Дивосвіт, 2018. 116 с.
3. Модельна навчальна програма «Довкілля. 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (авт. Григорович О.В.).
4. Модельна навчальна програма «Пізнаємо природу». 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (авт. Коршевнюк Т. В.).
5. Модельна навчальна програма «Природничі науки. 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (авт. Білик Ж. І., Засекіна Т. М., Лашевська Г. А., Яценко В. С.). https://virtkafedra.ucoz.ua/el_gurnal/pages/vyp7/konf1/Dashevskia.pdf

УПРАВЛІННЯ МОТИВАЦІЄЮ ПЕДАГОГІЧНОГО КОЛЕКТИВУ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

*Єфанова Є.В., Бабенко І.В.
Полтава, Україна*

В умовах нестабільної соціально-економічної та соціально-політичної ситуації в сучасній Україні надзвичайно важливим є питання підготовки підростаючого покоління. Одним із ключових елементів цього процесу є професійна діяльність педагогічних працівників в закладах загальної середньої освіти, оскільки саме вони відповідають за цей процес. У контексті останніх тенденцій розвитку системи безперервної освіти в Україні, мотиваційний аспект управлінської діяльності набуває особливого значення в системі освітнього менеджменту. Впровадження будь-яких реформ у систему освіти неможливе без належної компетентності працівників і, відповідно, рівня розвиненості їх мотивації. Доведено, що навіть за умови приблизно однакових ресурсних можливостей, педагогічні колективи можуть досягати різного рівня успішності у професійній діяльності завдяки мотивації.

Визначення мотивації може варіюватися в залежності від теоретичного підходу. Однак, загальноприйнята ідея полягає в тому, що мотивація – це внутрішня сила, що спонукає та скеровує поведінку людини для досягнення певних цілей. Вона може виникати як внутрішнє бажання задоволення потреб або зовнішніх факторів, таких як винагорода чи похвала [1].

Розвиток системи мотивації педагогічного колективу є важливою управлінською проблемою для закладів загальної середньої освіти з кількох причин:

1. Підтримка працездатності та задоволеності працівників: ефективна система мотивації стимулює педагогічний колектив до активної праці,